

Brolių ir seserų nesutarimai. Ar verta kištis?

 Kai šeima nusprendžia susilaukti daugiau nei vieno vaiko, šeimose pradeda kryžtauti dvi, trys ar keturios atžalos, kuriamas idiliškas vaizdas, kad šeimos nariai bus laimingi, santykiai bus draugiški, jie kartu leis laiką, žais. Tačiau labai greitai susiduriama su realybe: šeimos įsivelia į konfliktus, aiškinimus, bandymus suderinti pozicijas ir tai tikrai įneša streso tiek patiems vaikams, tiek šalia esantiems tėvams.

Kodėl kyla konfliktai?

Konfliktai gali kilti dėl įvairių priežasčių ir realiai jų neįmanoma išvengti. Priežastys gali būti įvairios ir dažniausiai tai nebūna viena priežastis: tėvų ir vaikų konfliktai, vaikų temperamentai, amžiaus skirtumai, konkurencija, buities sąlygos, tam tikros susiklosčiusios aplinkybės, nuovargis, nežinojimas kaip pasielgti. Nesutarimams didelę įtaką daro vaikų amžiaus skirtumas: kuo jis mažesnis, tuo daugiau nesutarimų. Jei tarp vaikų amžiaus skirtumas dešimt ir daugiau metų, vyresnysis vaikas su jaunesniu gali turėti ne tiek jau ir daug bendrumų – jų pomėgiai, daiktai, vertybės, bendravimas su tėvais skiriasi. Pametinukų ar vaikų, tarp kurių amžiaus skirtumas dveji–ketveri metai, poreikiai labai panašūs. Natūralu, kad tėvai skirs daugiau dėmesio, energijos, laiko mažyliui – juk jis dar nesugeba, neišmano, kaip tinkamai pasirūpinti savimi. Tačiau kiek vyresnis jo brolis ar sesė to nesuvokia ir visais įmanomais būdais siekia taip pat pelnyti mamos ar tėčio dėmesį – stengiasi pasirodyti geresnis, šaunesnis. Taip savaime, be tėvų kišimosi tarp vaikų atsiranda konkurencija. Tai pat gana dažnai tarp sesių ir brolių kyla aistringi ginčai dėl daiktų, žaislų. Mažyliai dėl paimto meškučio, lėlės, mašinytės gali pulti net muštis. Tokio amžiaus vaikų norai dar ima viršų – jeigu nori daikto tai negalvodamas ima daiktą!

Nemenką įtaką brolių ir seserų tarpusavio santykiams turi jų temperamentas, charakteris. Vieni jų linkę nusileisti, paklusti, yra lėtesni, svajokliai, nedrąsūs, kiti nestokoja energijos, prisigalvoja įvairiausių dalykų, jiems svarbu vadovauti, pelnyti dėmesį. Jei abu mažyliai iš prigimties nėra aikštingi ar vienas lėtesnis, o kitas aktyvesnis, jie sutars neblogai, tačiau jei abu veršis dominuoti – konfliktinių situacijų kils gana dažnai.

Konkurencija – viena iš svarbiausių nesutarimų tarp brolių ir seserų priežastis. Kiekvienas vaikas nori jaustis išskirtinis savo tėvams – būti svarbus jų gyvenime, nori būti apkabintas, išklaustas, mylimas. Pyktis, priešiškusis broliai ar seseriai dažnai reiškia, kad vaikas bijo likti nepastebėtas, nesvarbus. Vaikai kovoja dėl savo statuso šeimoje, tėvų pripažinimo: kuris – geras, o kuris – blogas. Konkurenciją tarp vaikų gali paskatinti, iš pažiūros, visai nekalti

mamos ar tėčio žodžiai: "Brolis suvalgė visą košę, o tu tik pusę." Jie vaikų ausyse skamba it vertinimas: tu – geras, o tu – blogas, ir tai, natūralu, stiprina kito vaiko pyktį broliui/sesei.

„Konfliktų priežastys gali būti įvairios ir dažniausiai tai nebūna viena priežastis: tėvų ir vaikų konfliktai, vaikų temperamentai, amžiaus skirtumai, konkurencija, buities sąlygos, tam tikros susiklosčiusios aplinkybės, nuovargis, nežinojimas kaip pasielgti“

Svarbu akcentuoti, kad sudėtingiausios situacijos susiklosto tarp seserų ir brolių, kurie vienas kitam yra svarbūs, labai prisirišę – vienas be kito ilgai išbūti negali, o jei vaikai nėra itin artimi, vienas nuo kito emociškai atsiriboję – pyksis retai.

Kaip sumažinti konfliktinių situacijų dažnumą?

Visiems tėvams susidūrusiems su vaikų konfliktais kyla vienintelis klausimas ką daryti, kad tarp vaikų kiltų kuo mažiau konfliktų?

Brolių ir seserų santykių unikalumas yra tas, kad jų komunikaciją galima apibūdinti kaip pirmąjį gyvenime bendravimo „laboratoriją“, kurioje kiekvienas pabando išsakyti savo nuomonę, pareikalauti, pareikšti savo teises. Ir žvelgiant iš šitos pozicijos turėtumėme džiaugtis, kad vaikai bendrauja ir mokosi, bet iš kitos pusės tampa beprotiškai sunku, kai vaikai sukonfliktuoja ir kartais tie susidūrimai būna itin intensyvūs, kai susimušama, kalbama negražiais žodžiais, įtraukiami visi šeimos nariai.

Svarbiausias dalykas kurį reikėtų prisiminti panašiose situacijose, kad visos šios situacijos yra mokymasis, vaikai bando įvairius elgesio būdus, tėvams reikėtų nebijoti įsitraukti, reaguoti į situaciją. Palikti vaikus vienus konfliktinėse situacijose kartais gali būti tikrai rizikinga, nes jiems trūksta įgūdžių, kurie galėtų padėti sėkmingai išspręsti nesutarimus. Vaikai dėl to ir susipyksta, nes jie nežino kaip kitaip toje situacijoje buvo įmanoma susitarti. Dėl to suaugusieji turi stabdyti netinkamą elgesį, muštynes, tačiau jokių būdų nereikėtų tapti policininkais, teisininkais, kurie bandytų išsiaiškinti kas čia buvo kaltas arba ką čia dabar derėtų nubausti. Toks tėvų elgesys būtų rizikingas, nes ne tik, kad nepadėtų mažinti kylančių konfliktų tarp seserų ir brolių, bet atvirkščiai – didina juos. Eidami tokiu keliu gal išsiaiškinsite kas kaltas, gal net nebuvo to kaltininko, bet kažkam tą kaltę priskirsite, kažkuris iš vaikų geriau mokės pasinaudoti situacija. Bet kuriuo atveju toks problemos sprendimas didina nepasitenkinimą vienas kitu tarp brolių ir seserų, nes vis vien kažkada bus taip, kad kažkuris vaikas bus apkaltintas nepelnytai. O realiai kaltų nėra, nes kelios pusės dalyvavo šitame procese. Bet po tokių aiškinimų lieka nuoskaudos, pyktis ir vis atsiranda nauji konfliktai.

„Suaugusieji turi stabdyti netinkamą elgesį, muštynes, nereikėtų aiškintis kas kaltas arba ką čia derėtų nubausti“

Kada ir kaip įsikišti į brolių ir seserų nesutarimus?

Būtina stabdyti netinkamą elgesį: jeigu girdite necenzūrinius žodžius, pastebite muštynes iš karto reikėtų reaguoti ir sakyti „Stop, Jūsų šitas elgesys yra netinkamas, mes nesimušame

ir neprasivardžiuojame“ ir po to turėtų sekti kvietimas pasikalbėti apie įvykusią situaciją. Jeigu situacija yra labai karšta ir tą akimirką neįmanoma pasikalbėti visiems, tuomet reikėtų vaikus atskirti, kad nutraukti konfliktą, leisti jiems nusiraminti. Tada pabandyti su kiekvienu atskirai ar visiems kartu pasikalbėti kas atsitiko. Pokalbis turėtų būti nešališkas, neužginant kažkurios pusės, o pabandyti išsiaiškinti kiekvieno tiesą. Kiekvienas tikrai turi savo variantą, kiekvienam kažkas nutiko, ir kiekvienas turi teisę apie tai pasipasakoti ir būti išgirstas. Tada paprasčiau išklausus abi puses priimti kažkokį tinkamą sprendimą. Svarbus akcentas išsikalbėti ko kiekvienas vaikas norėjo tokiu savo elgesiu. Labai gražu vaikams būtų papasakoti kaip kitaip jie galėjo pasielgti nutikusioje situacijoje, ką galima padaryti, kad kitą kartą išvengtų konflikto (kurioje vietoje jau reikėtų atsiskirti, galbūt gražiai paprašyti, pasakyti man nepatinka toks elgesys ir pan.) Svarbu paskatinti, padrąsinti vaikus atsiprašyti, jeigu elgėsi netinkamai kito vaiko atžvilgiu, atsiprašyti už mušimąsi, už negražius žodžius. Atlikdami šiuos žingsnelius tėvais dėtų labai didelį indėlį į vaikų mokymąsi sutarti, bendradarbiauti, spręsti konfliktines situacijas

Dar vienas labai svarbus niuansas brolių ir seserų santykiuose, tėvams, kiek tik įmanoma, reikėtų vengti vaikų lyginimo jiems tai pasakant: „Va tavo sesė kokia šaunuolė, susitvarkė, o tu nesugebi net pieštukų susidėti“ ir pan.

Itin svarbu išskirti kiekvieno vaiko stipriąsias puses, kiekvieną vaiką pagirti, padrąsinti, vertinti jį tokį koks jis yra. Ir ne tik už padarytą rezultatą, bet už parodytą iniciatyvą, pastangas. Vaikas jaustis vertinamas tada, kai skirsite jam individualaus laiko ir domėsitės kiekvienu atskirai.

Suaugusieji linkę akcentuoti nesutarimus tarp brolių ir seserų, sureikšminti tai, ką mato bloga. Bet kasdieniuose vaikų santykiuose yra daug gražių dalykų, mielų akimirkų! Kodėl gi jų nepastebite? Praeidami pro šalį pasidžiaukite: "Kaip draugiškai žaidžiate – matyti, kad jums gera kartu", "Šaunuoliai, jums pavyko susitarti!" Kuo dažniau pozityvių žodžių girdės mažieji, tuo elgsis ir bendraus gražiau.

„Kiek tik įmanoma, reikėtų vengti vaikų lyginimo jiems tai pasakant“

Straipsnį parengė:

Tikėkite savo vaikais ir jums bus atlyginta

Palengva, savo kasdienybėje taikydami šiuos principus, pastebėsite, kad vaikai vis dažniau ir dažniau ne puola muštis, o pradeda šnekėtis, ne puola atimti daiktą, o prašo duoti, ne rėkia kviesdami mamą, o išsprendę nesutarimą ateina pasipasakoti, kad jiems pavyko susitarti.

Gera stebėti augančius ir vis sąmoningiau besielgiančius vaikus.

Tikėkite savo vaikais, tikėkite savimi, ugdykite savo kantrybę ir vieną dieną Jums bus atlyginta !

*socialinė pedagogė **Auksė Venckutė-Ivanauskė***

Literatūra:

1. Dr. Laura Markhaim "Ramūs tėvais, geri brolių ir seserų santykiai"
2. Adele Faber, Elaine Mazlish, "Mano vaikai nesipyksta"

